

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ POVIJESTI

3. SKUPINA: 18. i 19. stoljeće

ŠKOLSKA GODINA: 2014. / 2015.

Četvrtak, 5. veljače 2015.

13:00 – 14:00 sati

ZAPORKA: _____

OIB: _____

BROJ BODOVA:

50	
-----------	--

POSTOTAK RIJEŠENOSTI TESTA: _____

ČLANOVI PROSUDBENOG POVJERENSTVA:

1. _____

2. _____

3. _____

(MJESTO I NADNEVAK)

NAPUTCI:

1. Imate 60 minuta za rješavanje ispita.
2. Odgovore u ispitu upisujete na za to predviđena mjesta. Ispred svake skupine zadataka nalazi se uputa za njihovo rješavanje. Pozorno ju pročitajte.
3. Ispit pišite plavom ili crnom kemijskom olovkom. Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovati će se s nula bodova.
4. Osobna imena i prezimena te geografska imena pišite izvorno prema udžbenicima odobrenim od MZOS-a u šk.g. 2014./2015.
5. Jednom napisane odgovore nije dopušteno prepravljati.
6. Možete koristiti list za koncept tijekom rješavanja ispita. List za koncept predviđen je kao pomoćni list i on se neće bodovati. U omotnici zajedno s ispitom predajete i list za koncept.
7. Želimo Vam mnogo uspjeha!

- I. U zadatcima koji slijede samo je jedan odgovor točan. Zaokružite slovo ispred točnoga odgovora.

1. Kako se naziva povijesni događaj prikazan na slici?

1	
---	--

- A. Bitka kod Saratoge
- B. Bostonska čajanka
- C. Krvoprolie u Bostonu
- D. Prvi kontinentalni kongres

2. Kojoj je od navedenih institucija prvo sjedište bilo u Varaždinu?

1	
---	--

- A. Banski stol
- B. Hrvatsko kraljevsko vijeće
- C. Kraljevski zemaljski arhiv
- D. Vojna akademija

3. Tko je konstruirao stroj prikazan na slici?

1	
---	--

- A. Abraham Darby
- B. James Watt
- C. Jethro Tull
- D. Robert Fulton

4. Kojoj je državi nakon prve podjele Poljske pripalo područje nazvano Galicija?

1	
---	--

- A. Habsburškoj Monarhiji
- B. Poljskoj
- C. Pruskoj
- D. Rusiji

5. U vrijeme vladanja koje ruske carice je anektiran poluotok Krim?

1	
---	--

- A. Ane
- B. Elizabete
- C. Katarine I.
- D. Katarine II.

6. Tko je u obrani hrvatskih prava na Ugarskom saboru 1790. godine izrekao: *Regnum regno non praescribit leges?*

- A. Adam Oršić
- B. Ivan Erdödy.
- C. Franjo Kulmer.
- D. Nikola Škrlec

1	
---	--

7. U kojem je gradu bilo sjedište habsburškog dijela Istre?

- A. u Kopru
- B. u Pazinu
- C. u Puli
- D. u Rovinju

1	
---	--

8. Tko je od navedenih osoba zastupao ideju o trodiobi vlasti?

- A. Charles de S. Montesquie
- B. Denis Diderot
- C. Francois M. Voltaire
- D. Jean J. Rousseau

1	
---	--

9. Tko je postao prvi predsjednik Sjedinjenih Američkih Država?

- A. Alexander Hamilton
- B. George Washington
- C. Johan Adams
- D. Thomas Jefferson

1	
---	--

- II. U sljedećim zadacima povežite međusobno srodne pojmove upisivanjem slova na praznu crtu iza broja. Tri od ponuđenih šest pojmova nemaju svoj adekvatan par i nigdje se ne pripisuju.**

10. Pridružite državama njihove uglednike.

3	
---	--

1. _____ Francuska
2. _____ Poljska
3. _____ Rusija

- A. Charles Maurice de Talleyrand-Parigord
- B. Grigorij Potemkin
- C. Klemens Wenzel von Metternich
- D. Stanislav August Poniatowski
- E. Wenzel Anton Kaunitz
- F. William Pitt Stariji

11. Pridružite osobama područje njihova djelovanja.

3	
---	--

1. _____ Baltazar Adam Krčelić
2. _____ Luka Sorkočević
3. _____ Ivan Krstitelj Ranger

- A. književnost
- B. povijest
- C. poljoprivreda
- D. medicina
- E. glazba
- F. slikarstvo

- III. U sljedećim zadacima odgovorite na pitanje kratkim odgovorom, riječju ili brojem. Odgovor upišite na praznu crtu.**

12. Kako se naziva novi porez koji je uveden u Osmanskom Carstvu početkom 18. stoljeća?

1	
---	--

13. Koja je dinastija došla na vlast u Velikoj Britaniji dolaskom na prijestolje Georga I. (Juraja I., Đure I.)?

1	
---	--

14. Koja se ruda vadila u rudniku Rudama pokraj Samobora, u 18. stoljeću?

1	
---	--

15. Koliko je slobodnih kraljevskih gradova postojalo na području banske Hrvatske i Slavonije krajem 18. stoljeća?

1	
---	--

16. Koje je godine osnovana Sveta Alijansa?

1	
---	--

17. Kako se nazivalo poljsko plemstvo?

1	
---	--

18. Kako se nazivao pokret uništavanja strojeva od strane engleskih radnika početkom 19. stoljeća?

1	
---	--

19. Kako se naziva viteško natjecanje koje se održava u spomen obrane Sinja od Osmanlija?

1	
---	--

20. Tko je bio zapovjednik slavonskih pandura u Ratu za austrijsko nasljedstvo? (ime i prezime)

1	
---	--

IV. U sljedećim zadatcima kronološki poredajte navedene činjenice, događaje, procese ili osobe, upisivanjem rednih brojeva od 1. do 4. na praznu crtu iza slova, tako da 1. označava najstariji, a 4. najmlađi.

21. Kronološki poredajte navedene događaje.

- A. _____ Sklopljena je unija između Engleske i Škotske.
- B. _____ Održan je Bečki kongres.
- C. _____ Osnovana je organizacija *Mlada Italija*.
- D. _____ Ukinuta je Mletačka Republika.

2	
---	--

22. Kronološki poredajte navedene događaje u hrvatskim zemljama.

2	
---	--

- A. _____ Vojna krajina podijeljena je na 11 pukovnija.
- B. _____ Počela je izgradnja ceste Jozefine.
- C. _____ Počela je izgradnja ceste Karoline.
- D. _____ Osnovana je Kraljevska akademija znanosti u Zagrebu.

23. Kronološki poredajte navedene vladare u Habsburškoj Monarhiji.

2	
---	--

- A. _____ Franjo I.
- B. _____ Josip II.
- C. _____ Leopold II.
- D. _____ Marija Terezija

- V. U sljedećim zadacima od više ponuđenih kronoloških nizova samo je jedan točan. Zaokružite slovo ispred kronološkog niza koji je točan.**

24. Koji niz određuje točan kronološki slijed navedenih ratova u 18. stoljeću?

1	
---	--

- A. Rat za austrijsko nasljeđe → Sedmogodišnji rat → Nordijski rat → Američki rat za nezavisnost
- B. Nordijski rat → Rat za austrijsko nasljeđe → Sedmogodišnji rat → Američki rat za nezavisnost

C. Sedmogodišnji rat → Nordijski rat → Američki rat za nezavisnost → Rat za austrijsko nasljeđe

D. Američki rat za neovisnost → Nordijski rat → Sedmogodišnji rat → Rat za austrijsko nasljeđe

25. Koji niz određuje točan kronološki slijed navedenih događaja u Francuskoj na kraju 18. stoljeća?

1	
---	--

A. sazvana Skupština državnih staleža → zauzeta je tvrđava Bastilla → donesen je prvi francuski ustav → proglašena je republika

B. zauzeta je tvrđava Bastilla → donesen je prvi francuski ustav → proglašena je republika → sazvana Skupština državnih staleža

C. proglašena je republika → zauzeta je tvrđava Bastilla → donesen je prvi francuski ustav → sazvana Skupština državnih staleža

D. donesen je prvi francuski ustav → zauzeta je tvrđava Bastilla → proglašena je republika → sazvana Skupština državnih staleža

VI. U sljedećim zadacima pažljivo pročitajte povijesne izvore i kratko odgovorite na postavljena pitanja.

26. Pažljivo pročitajte ulomak iz izvornoga povijesnoga teksta i odgovorite na pitanja.

„ Kad tijekom čovječanskih zbivanja postane nužno za koji narod raskinuti političke veze što su ga vezale uz drugi i zauzeti među zemaljskim silama poseban i ravnopravan položaj na koji ga ovlašćuju zakoni prirode i narav Božja, dužno štovanje mišljenja čovječanstva zahtjeva objavu razloga što su ga naveli na odcjepljenje.

Mi držimo ove istine samorazumljivim: svi su ljudi stvoreni jednakima i odabrani od svog Tvorca određenim neotudivim pravima, među kojima su život, sloboda i potraga za srećom. Radi očuvanja tih prava vlast se uspostavlja među ljudima, što izvodi svoje pravedne ovlasti iz suglasnosti onih kojima vlada, a kad god bilo koji oblik vlasti postane razoran za te ciljeve, tada je pravo građana izmijeniti je ili napustiti i uspostaviti novu vlast, što će temeljiti na tim načelima i ustrojiti u takvom obliku kakav im izgleda najprikladnijim za ozbiljenje njihove sigurnosti i sreće....“

A. Kako se naziva dokument iz kojeg je navedeni tekst?

1	
---	--

B. Na koji drugi narod se odnosio tekst u vrijeme objavljivanja?

1	
---	--

C. U koji pravni dokument je ugrađen navedeni tekst/ dokument?

1	
---	--

27. Pozorno pročitajte ulomak iz izvornoga povijesnoga teksta i odgovorite na pitanja.

„...Kako se nedavno dogodilo da je u prošloj godini došlo do nekakve seljačke bune u našem kraljevstvu donjoj Slavoniji, za umirenje koje i ujedno za utvrđenje početaka i uzroka milostivo smo poslali na lice mjesta našu komisiju (i) na koncu ustanovili da je veći dio ispada proizašao iz toga što su neka zemaljska gospoda bez reda tražila od svojih podanika poslove i podavanja.(...)Pošto smo razmislili o ovoj stvari (...) odlučili smo postaviti stalnu odredbu o daćama (...) u zemlji našoj gore spomenutoj donjoj Slavoniji, naime u županijama Virovitičkoj, Požeškoj i Srijemskoj...”

A. Kako se nazivaju dokumenti koji propisuju odredbe poput one u gore navedenom tekstu?

1	
---	--

B. Između kojih društvenih slojeva se uređuju odnosi u gore navedenom tekstu ?

1	
---	--

C. Do kakvih je ispada dovodila samovolja gospode prema navedenom tekstu?

1	
---	--

28. Pozorno pročitajte ulomak iz izvornog povijesnog teksta i odgovorite na pitanja.

„Članak sedmi. U brizi i želji nekoj da osiguraju domovinu svoju, staleži i redovi, uzevši na um tolike i tako velike minule pogibli, njezine i opasne prevrate, koji nastaju po kakvu slučaju u vrijeme interegna, a osim toga, da ovim djelom svojim zasluže veću sklonost i blago vladanje prejasne kuće austrijske, žele, ako nestane muške loze – dobrota Božja dala, da ona u sve vijeke traje i cvate! – podvrći se kraljevskom pravu ženskog roda, koje će on nad njim zadržati i vršiti po vlasti i pravu kralja i kraljevine, i žele, da se dakako povjere onoj i onakvoj ženskoj lozi od preuzvišene krvi austrijske, koja će imati ne samo Austriju, nego i pokrajine Štajersku, Korušku i Kranjsku, a stolovat će u netom spomenutoj Austriji: zato iskreno i jednostušno odlučuju, izjavljuju i zaključuju, da treba gospodu zastupnika poslati njegovu posvećenom carskom i kraljevskom veličanstvu, pa će ih u tome poglavito uputiti, štoviše odmah ih upućuju, da ovu odluku, što su je spomenuta gospoda staleži i redovi stvorili i očitovali sami od sebe i svojom slobodnom voljom, pa k tome povjerenje iznesu i podnesu posvećenom carskom i kraljevskom veličanstvu...”

A. Kako se naziva dokument iz kojeg je navedeni tekst?

1	
---	--

B. Tko ima pravo na prijestolje *ako nestane muške loze* prema navedenom članku?

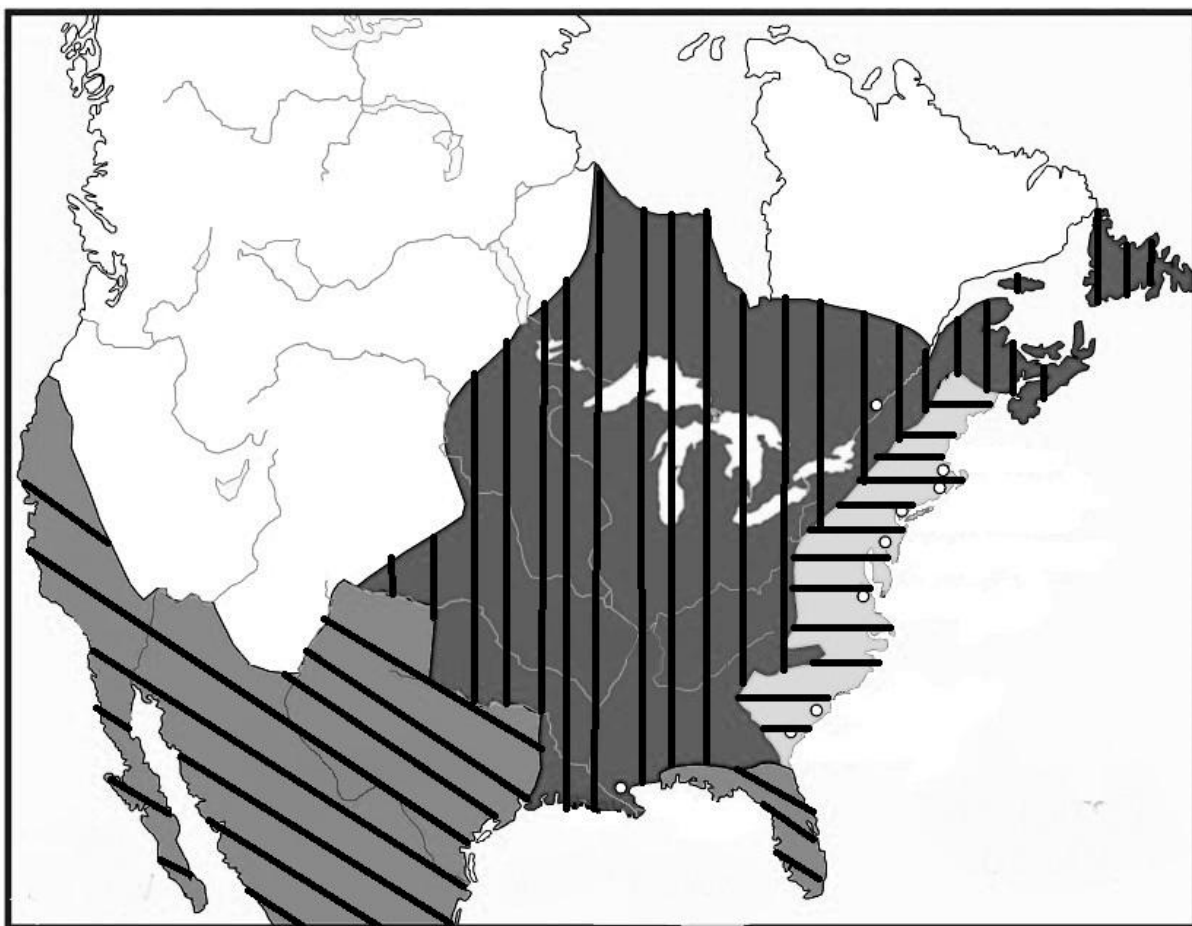
1	
---	--

C. Kako se zove vladar koji se kao *carsko i kraljevsko veličanstvo* spominje u izvornom tekstu?

1	
---	--

VII. U sljedećim zadacima proučite slijepe karte i odgovorite na postavljena pitanja.

29. Pozorno proučite kartu koja prikazuje prostor Sjeverne Amerike početkom 18. stoljeća i odgovorite na postavljena pitanja.

A. Koja je država imala najviše kolonija na prostoru označenom vodoravnim crtama na slijepoj karti?

1	
---	--

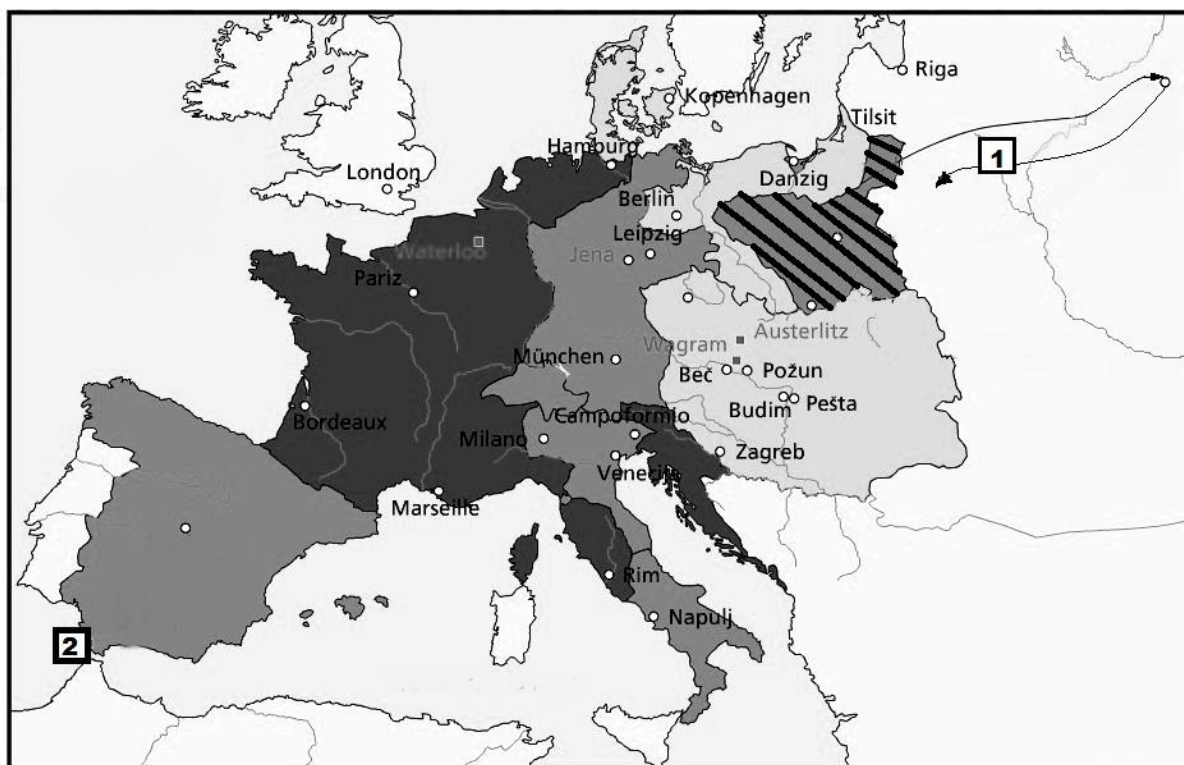
B. Koja je država imala najviše kolonija na prostoru označenom kosim crtama na slijepoj karti?

1	
---	--

C. Koja je država imala najviše kolonija na prostoru označenom okomitim crtama na slijepoj karti?

1	
---	--

30. Pozorno proučite kartu koja prikazuje Napoleonova osvajanja i odgovorite na postavljena pitanja.

A. Čija je vojska doživjela katastrofalan poraz u bitci označenoj brojem 1 na karti?

1	
---	--

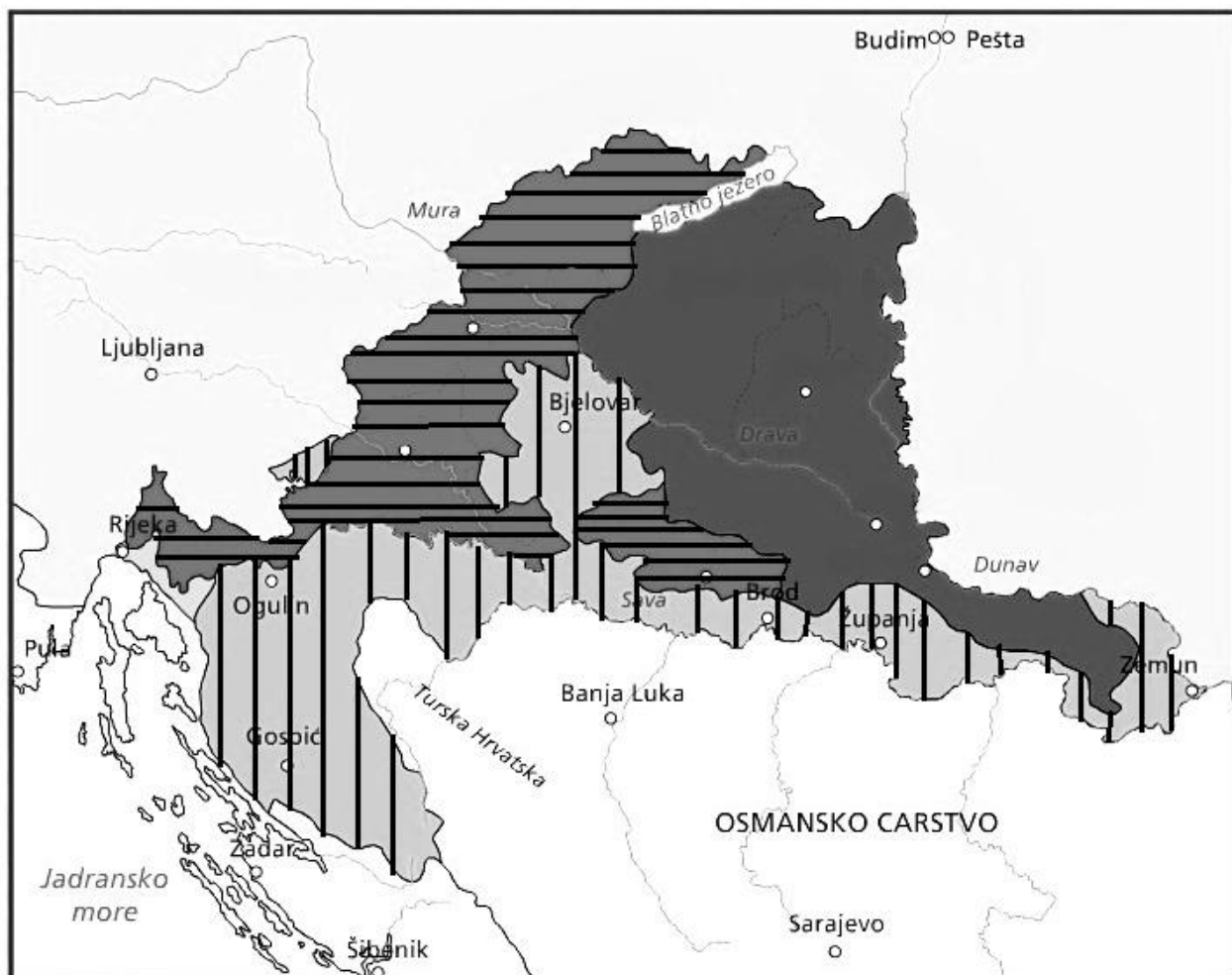
B. Kako se naziva rt kod kojeg se odigrala bitka označena brojem 2 na karti?

1	
---	--

C. Kako se nazivala država označena kosim crtama na karti?

1	
---	--

31. Pozorno proučite kartu vezanu uz upravnu podjelu Josipa II. i odgovorite na postavljena pitanja.

A. Kako se nazivala upravno teritorijalna jedinica označena na karti vodoravnim crtama ?

1	
---	--

B. Kako se nazivalo područje označeno okomitim crtama na karti?

1	
---	--

C. Kako se nazivala upravno teritorijalna jedinica kojoj je pripao prostor Požeške županije?

1	
---	--

List za koncept